

IFJ-4/2010.
(IFJ-4/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Ifjúsági, szociális, családügyi és lakhatási bizottság**
Ifjúsági albizottságának

2010. november 23-én, kedden, 10 óra 08 perckor
a Képviselői Irodaház I. emelet II. számú tanácstermében
megtartott üléséről

---

*A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	6
<i>MOZAIK2011 – Ifjúságkutatás a Kárpát-medencében Előadó: Bauer Béla ifjúságkutató</i>	6
<i>Bauer Béla ifjúságkutató tájékoztatója</i>	6
<i>Kérdések, vélemények, válaszok</i>	12
<i>További kérdések, válaszok</i>	18
<i>Egyebek</i>	21

Napirendi javaslat

1. MOZAIK2011 – Ifjúságkutatás a Kárpát-medencében

Előadó:

Bauer Béla ifjúságkutató

2. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Kapus Krisztián** (Fidesz), az albizottság elnöke

Ágh Péter (Fidesz)
Lakatosné Sira Magdolna (Fidesz)
Dr. Stágel Bence (KDNP)
Dr. Varga László (MSZP)
Baráth Zsolt (Jobbik)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Bauer Béla ifjúságkutató

Széll Lőrincz ifjúsági államtitkár helyettes, Románia

Grüman Róbert Háromszéki Ifjúsági Tanács, Háromszék
Magyari Levente, Gyergyó Területi Ifjúsági Tanács, Gyergyó
Apjok Norbert, Nagybányai Területi Ifjúsági Egyeztető Tanács, Nagybánya
Gál Barna, Regiovest Szent László Egyesület, Udvarhely
Morvainé Bajai Zsuzsanna, Nagycsaládosok Országos Egyesülete

Megjelentek

Zalányi Viktória (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)
Téglásy Kristóf (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)
Debreczy Márta (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)
Majzik Balázs (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)
Dr. Takács Helga (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)
Morvainé Bajai Zsuzsanna (Nagycsaládosok Országos Egyesülete)
Gál Barna (Regiovest Szent László Egyesület, Udvarhely)
Doboly Izabella-Maria (Hunyad Megyei Sport és Ifjúsági Igazgatóság)
Széll Lőrincz ifjúsági államtitkár helyettes
Marthy Mátyás (Brassó Megyei Diákszövetség)
Bedő Orsolya (Háromszéki Ifjúsági Tanácsadó Iroda)
Kelemen Éva-Orsolya (Szentgyörgyi Ifjúsági Klub, Háromszék)
Rátz István (Betfalvi Ifjúsági Szervezet, Udvarhely)
André Zsuzsanna (Csík Terület Ifjúsági Tanácsa)
Badi Réka (Koós Károly Iskolaközpont Diáktanácsa, Háromszék)
Csóka Mária-Imola (Sepsiszentgyörgy Ifjúsági Sport Egyesület)
Balázs Botond (Medgyesi MADISZ, Szeben)
Szatmári Noémi (Medgyesi Diáktanács, Szeben)
Keresztes Attila (Gyergyó Területi Ifjúsági Tanács)
Erős Levente (Gyergyó Területi Ifjúsági Tanács)
Lükkel Tamás (Nagybányai Magyar Egyetemisták Klubja)
Apjok Norbert (Nagybánya Területi Ifjúsági Egyeztető Tanács)
Magyari Levente (Gyergyó Területi Ifjúsági Tanács)
Bakos László (Gyergyó Területi Ifjúsági Tanács)
Molnár Gábor (Brassó Megyei Ifjúsági Tanács)
Grünstein Szabolcs (Magyar Ifjúsági Értekezlet, Udvarhely)
Grüman Róbert-Csongor (Háromszéki Ifjúsági Tanács)
Béres Árpád (Fidelitas)
Farkas Beáta (Csorgó Egyesület, Csík)
Szócs László (Bitykó Zenei Egyesület, Csík)
Tánczos László (Csíkszentkirályi Ifjúsági Egyesület)
Nagy Attila (Berde Áron Iskolaközpont Diáktanácsa, Háromszék)
Antal István Lóránt (Udvarhelyszéki Ifjúsági Tanács)
Fancsali Kálmán (Udvarhelyszéki Ifjúsági Tanács)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 08 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

KAPUS KRISZTIÁN (Fidesz), az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelettel köszöntök mindenkit a Parlament Ifjúsági albizottságának következő ülésén. A jelenlévő képviselők száma a határozatképességet biztosítja, és még gyűlünk is, Vágó Gábort hívogattam, mert hiányzik az életünkből. Látom, hogy a képviselő hölgyek és urak frissek és vidámak, hiszen azért háromnegyed 12-kor befejeződött a tegnapi este ülés, úgyhogy mára mindenki kipihenhetette magát a reggeliig.

Tisztelettel köszöntöm az Erdélyből érkezett vendégeinket, az ifjúsági vezetőket. Nagyon köszönöm, hogy itt vagytok, hiszen a mai napi rend pont a Mozaik2011 - Ifjúságkutatás a Kárpát-medencében és külön köszöntöm Bauer Béla urat is, aki a napirendi pont előadója, és aki szerintem a magyar ifjúságkutatás atyja, csak ilyen egyszerűen, tovább nem is kell méltatnom a Bélát, de sokat tudnám.

Köszöntöm a minisztérium képviselőit, főosztályvezető urat, illetve a megjelent kedves vendégeket, a sajtó képviselőit.

A napirendi pontra rátérve, egyetlenegy napirendi ponti javaslat van, illetve az egyebek. Tisztelettel kérdezem a bizottság tagjait, van-e ezzel kapcsolatosan kérdés, észrevétel. *(Nincs jelzés.)* Amennyiben nincs, akkor kérdezem, hogy aki egyetért a napirendi javaslattal, kérem, szavazzon! *(Szavazás.)* Köszönöm. Egyhangúan megállapítottuk a napirendi pontok sorrendjét, ezt az egyet, nem kellett nagyon összevariálni.

MOZAIK2011 – Ifjúságkutatás a Kárpát-medencében Előadó: Bauer Béla ifjúságkutató

Tehát az első és egyetlen napirendi pont a Mozaik2011 - Ifjúságkutatás a Kárpát-medencében című napirendi pont.

Tisztelettel kérem Bauer Béla urat - kedves Béla, parancsolj!

Bauer Béla ifjúságkutató tájékoztatója

BAUER BÉLA ifjúságkutató: Köszönöm szépen, elnök úr. Képviselő Urak! Kedves Vendégek! Úgy próbáltam felkészülni erre a mai napra, hogy egy kis folyamatot is lássanak a megjelentek, hiszen nem egy olyan kutatásról beszélünk, ami lóg a levegőben, hanem egy 10 éve elkezdődött folyamat részeként, és ezt a folyamatot az első Orbán-kormány alatt, az akkori Ifjúsági és Sportminisztérium indította el az Ifjúság 2000 kutatással.

A prezentáció során megfogalmazott legfontosabb elemeket természetesen bemutatni, és oda eljutni, hogy érthető legyen, hogy a Mozaik2011 10 évvel az első felvétel után miért fontos egyrészt a tudományosság, másrészt pedig a politikai, illetve az Erdélyben élők vagy éppen az utódállamokban élők számára is.

Az első kutatás az Ifjúság2000 kutatás volt, itt még ott tartott az ifjúságkutatás Magyarországon, hogy fontos volt számára a statisztikai összehasonlíthatóság, de úgy, hogy legyen egy történeti íve. A magyar ifjúságkutatásnak volt egy, a Statisztikai Hivatal által vezetett része, ez egy 12 ezres, kimondottan statisztikai alapú összehasonlítás volt és van egy 1960-as évek elején induló ifjúságkutatási íve, ami egyrészt a szociológiához, másrészt a pedagógiához kapcsolódik. Az első ifjúságkutatás arra vállalkozott, hogy ezt a két szempontot megpróbálja valahogy összerakni kisebb nagyobb sikerrel, de azt gondolom, hogy miután az Ifjúság2000 kutatásra körülbelül 100-150 hivatkozás van, magára a kiadványra szintén ennyi, valamiféle sikert elértünk ezzel, alapkutatásnak tekintik.

Nagyon fontos volt ugyanakkor meghatározni, és ez azt gondolom, hogy a mai napig akár a Mozaik2011 számára is fontos, hogy a kormányzati szempontok mindenféleképpen

érvényesüljenek. Mi egy olyan háttérintézet voltunk, akkor még Nemzeti Ifjúságkutató néven, amelyiknek az egyik fontos eszméje az volt, hogy olyan használható adatokat biztosítsunk a politika szereplői számára, amelyek hivatkozási alapul szolgálnak a területre.

A kérdőív egy nagyon nagy iskolai és foglalkozási életúttal indult. Ez önmagában 25 perc volt, és tudtuk rögzíteni mindazt az életutat, amelyik a létező szocializmusban is fontos volt, hiszen a 15-29 éves korosztály az, amit megcéloznak az ifjúságkutatásaink, és ez annyit jelentett, hogy 2000-ben bekerült egy olyan korosztály, az 1971-ben születettek, akik az összes iskolai végzettségüket, amelyik a középfokhoz volt tartható, még a létező szocializmusban végezték el. Borzasztó érdekes volt azt ugyanakkor megnézni, hogy az ő iskolai végzettségük, a nyelvtudásuk, információs társadalomhoz való viszonyuk mekkora szakadékot jelent azoknak a fiataloknak a számára vagy azokhoz a fiatalokhoz képest, akik már az iskoláikat a rendszerváltozási folyamat megkezdése környékén kezdték el vagy éppen abban az időben.

Ennek a kutatásnak nagyon fontos eleme volt a devianciakutatás. Itt azt gondolom, hogy mai szemmel elköveztünk egy módszertani problémát vagy folytattunk egy módszertani problémát, az alkoholhoz, a droghoz és a dohányzáshoz való viszonyt még nyíltan kérdeztük meg. Ez részben torzította az eredményeket, hiszen a problémát: az alkoholhoz, droghoz és dohányzáshoz való viszonyt még nyíltan kérdeztük meg. Ez részben torzította az eredményeket, hiszen Magyarországon éppen ebben az időben a droghasználatot szankcionálta a törvénykezés, tehát az akkor kijött 8 százalékos adatok, azt gondolom, hogy alulbecsülték a valódi droghasználatot. 2004-ben és 2008-ban, hogy egy kicsit előrébb lépünk, illetve már 2001-ben is ezen enyhítettünk, hiszen ezeket a devianciákat már egy önkitöltős kérdőív segítségével kérdeztük meg, tehát valószínűleg közelebb kerültünk a valós folyamatokhoz.

Nagyon fontos eleme minden ifjúságkutatásnak, véleményünk szerint, az, hogy az ifjúság kultúrához való viszonyát hogyan értelmezi és elemzi. Ez főleg majd a MOZAIK2001 évi kutatás során lett érdekes, hiszen a különböző utódállamok különböző folyamataiban egészen érdekes eltérések voltak. Voltak, ahol voltak ifjúsági házak, volt, ahol az ifjúsági együttműködés legfontosabb színtere a házibulik voltak – ez ugye főleg a volt Jugoszlávia területe volt.

A 2000-es kutatásban az adatfelvételt a Központi Statisztikai Hivatal kérdezőbiztosi hálózata végezte. Ez szintén, úgy gondoljuk ma, hogy bizonyos torzítást eredményezett, hiszen a kérdezőbiztosok életkora 40 fölött volt, tehát bizonyos információkat nem kaptunk meg. Ez volt az utolsó ilyen kutatás, 2001-től kezdve törekedtünk arra, hogy a kérdezőbiztosi hálózatban 30 év alatti, a korosztályhoz közelebb álló fiatalok legyenek alapvetően azok, akik elmennek és megkérdezik a fiatalokat, hiszen ezek a kutatások személyes lekérdezésen alapozódnak. A módszertanról mindjárt mondok egy-két szót. Itt láthatóak, hogy kik voltak a közreműködő kutatók, ez a gárda gyakorlatilag a mai napig együtt találja ki, együtt gondolja ki az ifjúságkutatások kérdéseit.

És akkor itt egy pillanatra meg kell állni. Az ifjúságkutatásnak az egyik legérdekesebb módszertani kérdése az, hogy valójában mit kérdezzünk, és mire válaszolnak a fiatalok. Hiszen azok a kérdések, amelyeket felteszünk önöknek, azok a kérdések egy előző generáció értékrendszerén nyugszanak, és valószínűleg azok a kérdések, ahogy válaszolnak rá, viszont az önöké. Ez egyfajta csúszást is jelent, tehát a valós helyzettől való eltérésben mindenképpen bele kell kombinálni, hogy akár generációs vagy éppen szerepkülönbségek is vannak, hiszen a kérdéseket ma már olyanok is felteszik – természetesen bővül a gárda fiatalokkal -, akik az önök szüleinek a korosztályához tartoznak. Ez bizony az értelmezésben, az elemzésben egyfajta sajátos megközelítést eredményez.

Az ifjúsági korosztály létszámát így lehetett ábrázolni 2000-ben, ez egy nagyon magas korosztály volt; amikor eljutunk 2008-ig, majd lehet látni, hogy micsoda csökkenésről

beszélünk. Itt van a minta, amiről beszéltem. Az Ifjúság2000-nél találtuk ki azt, hogy kistérségenként vettünk mintát, ez a mozaikkutatásnál is nagyon hasznosnak bizonyult, hiszen az eltérő körülmények miatt nagyon át kellett gondolni a mintavételt és ráadásul volt egy problémánk. 2001-ben olyan adatokkal kellett dolgozni szinte az összes utódállamban, amelyik még a létező szocializmus által felvett népszámlálás adataira alapozódott, tehát 2001-ben még nem álltak rendelkezésünkre az új, a közép-kelet-európai változások folyamán létrejött új állapotok, nem álltak rendelkezésünkre az új népszámlálási adatok, ez, azt gondolom, hogy nagyon nagy problémát okozott, de úgy gondolom, hogy megoldottuk.

A MOZAIK2001 kutatás 2001 októbere és novembere között zajlott le. Azt hiszem, hogy joggal lehet nosztalgiája mindazoknak, akik ebben részt vettek, hiszen az elsők között voltunk, akik tudatosan arra alapoztak, hogy azokban az országokban, ahol magyar fiatalok élnek nagyobb számban, olyan szervezetekkel, olyan kutatóintézetekkel vegyük fel a kapcsolatot, amelyek vállalják magyarságukat, és ezzel egyben tudtuk támogatni a határon túli magyar tudományosságot. És azt is el kell mondani, hogy ezekben az országokban a magyar ifjúságkutatás volt országos méretekben is az első ifjúságkutatás, mind Romániában, Erdélyben, mind felvidéken Szlovákiában a mai napig ezt a kérdőívet tekintik egyfajta alapnak.

A kérdőívben sok olyan kérdést is feltettünk, amit barna színnel emeltem ki: nemzeti identitás, magyarországi munkavállalás, NATO-hoz, Európai Unióhoz való viszony, magyarországi turizmus. Ez utóbbi azért volt érdekes, mert kíváncsiak voltunk arra, hogy a határon túlról érkező fiatalok milyen céllal és hogyan jönnek Magyarországra, és gyakorlatilag a szállások voltak számunkra érdekesek, hogy hol szállnak meg, milyen körülmények között.

A nemzeti identitást pedig azt hiszem, hogy nem kell külön ragozni, nagyon fontos volt, hogy megértsük azt és érthetővé tegyük, hogy a különböző regionális érdekekhez, regionális fogalmakhoz való identitás milyen tényezőket befolyásol – és rá kellett jönni arra, hogy a munkavállalást, az iskolavállalást ezek a különböző identitási fokok befolyásolják. Ezekre az adatokra egyébként a későbbiek folyamán mind felvidéken a Fórum Intézet, mind Erdélyben a Max Weber Alapítvány vagy a Bolyai Egyetem kutatói, dolgozói folyamatosan támaszkodnak, ugyanúgy ahogy Vajdaságban a Magyarságkutató Intézetnek a munkatársai. Tehát mind a mai napig, tehát 10 év eltelt, és ezeket az adatokat alapnak tekintik. Ugye nem kell tovább sorolni az érveket arra, hogy jövőre meg kell csinálnunk a MOZAIK kutatást, amit már egyébként 2006-ra terveztünk, csak az akkori kormányzat úgy döntött, hogy számára ezek a kérdések nem alapvetőek, nem fontosak.

A mintavétellel kapcsolatban azt kell látni, hogy rétegzett kvótás mintavétel volt, tehát megállapítottuk, hogy a reprezentativitásban milyen szereplők vannak, és ugye a népszámlálási adatok problematikája miatt a rétegzett kvótás mintavétel volt meghatározó és elérhető. Kivéve Székelyföldet, ahol az ottani KAM úgy döntött, hogy egy címlistas mintavételt hoz létre, ami úttörő munka volt, hiszen a későbbiekben a romániai társadalombiztosítási hivatal is átvette ezt a mintát, merthogy olyan jól sikerült. Lehet látni, hogy kik voltak az együttműködő partnereink, és azt is lehet látni, hogy az öt régió úgy jött létre, hogy Erdélyben belül két csoporttal dolgoztunk együtt – ezt a 2011-es kutatásban nem kívánjuk folytatni, ráadásul a MOZAIK2001-es kutatásban így nézett ki az arány a régiókban. A 2011-es kutatásban úgy gondoljuk, hogy az együtt élő többségi nemzetekhez tartozókat már nem kérdezzük meg, ehelyett egy másfajta módszert próbálunk alkalmazni, a kvalitatív módszert, erre később visszatérek.

Így nézett ki a minta, a zászlócskák a többségi nemzetekhez tartozók minta elemszámát mutatják. Részben azért tekintünk el ettől, mert ezeknek a felvett kérdőíveknek az adatait, a mi tudomásunk szerint, egy vagy két alkalommal használták fel, tehát igazából nem került be

úgy a köztudatba, ahogy előre terveztük, és úgy gondoljuk, hogy így nem érdemes a magyar állam részéről ezt finanszírozni.

Az Ifjúság2004 kutatás már egy előrelépés volt. Ugye 2000-hez képest a 2001-es is, a 2004-es pedig már kezdett szociológiai kérdőívvé válni, igazából egyre inkább a döntések előkészítésére helyeztük a hangsúlyt. Meg kell jegyezni, hogy óriási problémák voltak. Az akkori kormányzat nem szerette volna ezt a kutatást, végül is valamilyen úton-módon – akár az akkori ellenzék segédelmével is – sikerült megvalósítani a 2004-es kutatást. A támogatók a Miniszterelnöki Hivatal volt, illetve az akkori Gyermek- Ifjúsági és Sportminisztérium. Az adatokat a Szonda Ipsos vette fel közbeszerzési eljárással, és akkor szembesültünk azzal, kicsit többet terveztünk a felvételre, hogy olyan presztízst jelent már az ifjúságkutatás, hogy a nyolcezeres mintát a tervezett költségvetésnél 25 százalékkal olcsóbban vette fel a Szonda Ipsos meghívásos tárgyalás keretében; ez egyébként a 2008-as kutatásnál még inkább kijött, mert a 2004-eshez képest is: egy és fél millió forinttal olcsóbban sikerült megrendelni a felvételt.

Az intézet, illetve jogutódjai nem rendelkeznek kérdezőbiztosi hálózattal, ezért magát a kérdőívet, magát a kutatást mi végezzük, de a kérdéseket mindig egy hálózat végzi.

A kutatásban résztvevőknél üdvözölhettük Gázsó Ferencet, a magyar ifjúságkutatás egyik meghatározó személyiségét és persze Gábor Kálmánt is. Igazából úgy gondoltuk, hogy ebben a kutatásban a hangsúly már ténylegesen a szociológia felé tolódott; mind a 2000-es, mind a 2004-es kutatás egyébként alapjául szolgált Laki László és Gázsó Ferenc egy meghatározó művének: a „Fiatalok az újkapitalizmusban” című kötetének az adatbázisául, többek között.

És 2004-ben egy újdonság volt, hiszen mindent meg akart mindig kérdezni a mindenkor megrendelő, ezért az első kérdőív – mind a Mozaik, mind az Ifjúság2000 – száz percet tartott, halálos volt, a végét már szerintem túlélő készülékkel élték végig mind a fiatalok, mind pedig a kérdezőbiztosok. Ezért megpróbáltuk 75-80 percre csökkenteni a kérdőívet úgy, hogy volt egy alapkérdőív, amit mindenkitől megkérdeztünk – 8000 főtől - és volt két kérdőív, a b) és c), ahol csak 4-4 ezres mintán kérdeztünk. Ez annyit jelentett, hogy egyrészt több időnk van, másrészt pedig a megyei reprezentativitás picit csökkent és inkább regionális reprezentativitásban kell gondolkodnunk, de ezt a módszert már a Mozaiknál kikísérleteztük.

Benne maradtak a kérdésben a társadalmi mobilitás, az iskolai életút, megjelent az egzisztenciális helyzet, a vallásosság kicsit korlátozottabban, mint 2000-ben, és fontos tényezővé vált a munkaerő-piaci helyzet. Miután 2004 a fogyatékosok éve volt, ezért egy 10-15 perces blokk erejéig a fogyatékosok külön hangsúlyt kapott, azóta sem vizsgáltak ilyen nagy mintán előítéletességet egy hátrányos helyzetű csoport irányában, tehát ez a része az Ifjúság2004 kutatásnak a mai napig alapadatnak számít.

Itt már jól lehet látni a 2000-2004-es kutatás között, hogy átrendeződtek az életkorok, bizonyos csoportoknál már jól lehet látni a fogyást, ez 2008-ban még inkább ki fog derülni. Szintén egy kicsi módszertan, hogy érthető legyen a torzításoknak majd a későbbiekben bemutatandó táblázata, törekedtünk arra, hogy egy-egy kérdőív egy-egy településen – ugye itt településtípusra és településnagyságra is reprezentatívak voltunk – minimálisan 4 főt kérdezzünk meg.

Egy-két mondat a reprezentativitásról. Ez annyit jelent, hogy az adott kritériumok mellett, mentén meg kell felelni a népszámlálás adatainak, tehát ha egy 1000 fős mintát veszünk, például az mondjuk, korra és nemre reprezentatív, de teljesen mindegy, hogy hol vesszük fel a kort és a nemet, csak az országra és a régióra igaz legyen. Ha már azt mondjuk, hogy regionális minta, akkor a régióhoz kell tartozni az embernek, tehát ha, hiányzik egy adatsor, mondjuk Dél-Dunántúlon vagy Baranyában, vagy éppen a Vajdaságban, azt nem lehet felvenni Erdélyben, vagy nem lehet felvenni Nógrád megyében. Ez ugye tovább

biztosítja azt, hogy érvényesek legyenek az adatok a reprezentativitás megadott követelményeinek.

A súlyozásnál fontos volt, és ez a Mozaik-kutatásban derült ki, hogy az oktatási adatok megfelelő módon súlyoznak. Tehát, ha vannak is torzítások, akkor az iskolai adatokhoz hozzá kell nyúlni. És eljutottunk az Ifjúság2008-hoz, ami a MOZAIK2011 kutatásnak gyakorlatilag a kiinduló alapja lesz. Az Ifjúság2008 kutatás alapvetően más, tehát ez már egy igazi szociológiai kutatás, amiben vannak kvalitatív és kvantitatív eszközök. Kvantitatív a kérdőív, a kvalitatív pedig a fókuszcsoportok, ahol attitűdökre kérdezzük rá. Ez a MOZAIK2011-nek is egy nagyon fontos része lesz, tehát nagyon sok olyan dolgot fogunk megtudni, amelyek a kvalitatív módszer segítségével jöhetnek elő, a kvantitatív kérdések mentén, ami mérhető, nem.

Ami az Ifjúság2008 kutatásban fontos volt, a politikai megközelítés, az állampolgárság, a részvétel, a munkaerőpiac, a szabadidő eltöltése és annak változása, ugye az informatikai társadalom, a virtuális valóság megjelenése és persze a kulturális fogyasztás átalakulása, ez a MOZAIK2011-es kutatásban is nagyon fontos lesz. Hiszen a kapcsolattartásnak ez a virtuális foka valószínűleg megváltoztatja, megváltoztathatja a Kárpát-medencében vagy éppen az azon kívül élő, magukat a magyarsághoz tartozónak vallók egymáshoz való viszonyát, vagy nem változtatta meg, ez a kutatás során ki fog derülni.

Itt már jól lehet látni, hogy teljesen átalakultak a résztvevők számai. 2000 és 2004 között 60 ezerrel csökkent a létszáma a magyarországi fiataloknak, 2004 és 2008 között 183 ezer fővel, és ha összeadjuk, akkor már ez egy Debrecennél nagyobb település, tehát 8 év kutatás után azt kell mondani, hogy Magyarország a 15-29 éves korosztályból egy Debrecennél nagyobb méretű települést veszített el, ez elképesztő, és azt gondolom, hogy a kutatási adatok is arról szólnak, hogy az milyen változást okozhat.

A kutatásnak egy nagyon fontos része az, hogy egyre inkább megjelennek azok a problémák, amelyek a kérdezőből fakadnak, tehát adat megtagadásból vagy abból, hogy a fiatalok nem bírják a kérdező technikáját, ami egyébként itt már 45 és 60 percre csökken - a későbbiekben elmondom, hogy hogyan oldottuk meg. Ez a táblázat azt mutatja, hogy 8076 kérdőívet vettünk fel összesen. Ebből 3247 volt az, ami főcímen történt, tehát ez egy személyes lekérdezés, az Adatvédelmi Hivatal adta meg a címeket. És jól lehet látni, hogy 3629 olyan címünk volt, ami nem volt, tehát esetleg egy háború esetén SAS behívót küldtek volna a hivataloknak, akkor 3629 nem érkezett volna meg, mert vagy maga az utca nem volt, és volt olyan címünk is, ahol a település szűnt meg az elmúlt 20 évben, de laktak rajta, tehát ez egy érdekes megközelítés volt. A lényeg az, hogy 21 080 címet kerestünk meg, és ebből bizony 13 317, ami felesleges volt, de 5000 cím egyszerűen nem létezett, ezért kellett kvótát alkalmaznunk, ami országos viszonylatban is plusz-mínusz 1 százalékkal egy picit eltérítette a viszonyt, tehát az addigi plusz-mínusz másfél százalékos eltérés, plusz-mínusz 2 százalék köré került, tehát a valóságtól 4 százalékban térünk el.

Ez azért nem olyan nagy, hiszen mindjárt mutatom önöknek, hogy ha egy ezerfős mintát nézünk, akkor országos szinten az 1000 fős minta 95 százalékon plusz-mínusz 3,16 százalékos eltérést jelent, tehát a valóságtól olyan 6,5-7 százalékban tér el, a 8000 ezres minta csak 1 százalékban. És hogyha megyünk lejjebb, akkor egy ezerfős minta regionálisan plusz-mínusz 8,37, tehát összesen 17 százalékot tér el, a 8000-es minta pedig plusz-mínusz 3-at, tehát azért 6 százalékos eltérés ilyen értelemben sokkal jobb, sokkal értelmezhetőbb, tehát még megyei szinten is értelmezhető a 8000-es minta, és egy 1000 fős megyei szinten, amit mondjuk, egy politikai kutatásba vesznek, a valóságtól 30 százalékban térhet el. Tehát csak akkor érvényes mondjuk egy politikai pártra való szavazat, ha 30 százalék van a kettő között, a mi esetünkben itt 5 százalék pontosságot lehetett már mondani.

A kérdőívünk itt már 40, 45, 50 perces volt és négy kérdőív típus volt: a) b) c) d), hogy minél többet tudjunk megkérdezni. Éppen ezért a kérdőíveknél a mintanagyság 2, 4 és 8

ezres volt; 4000-ben kérdeztük többek között a kultúrához való viszonyt, 2000-ben kérdeztünk olyan kiegészítő kérdéseket, amelyek az informatikával kapcsolódnak össze, viszont az ifjúsági intézményrendszerre 8000 főt kérdeztünk meg. Erre azért volt szükség, mert így is találtunk olyanokat, akik igénybe veszik ezt a szolgáltatást. És ez a MOZAIK2011 kutatásnak is egy figyelmeztető jel, hogy azok a képviselők, akik képvisellel foglalkoznak, meg vannak győződve arról, hogy el tudunk mindenkit érni az intézményrendszereken keresztül. Bizony szembe kell azzal nézni a kutatás végén, hogy ez mennyire hatásos, vagy nem hatásos. Regionálisan is el fog térni és akár kisebb térségeknél is óriási eltéréseket fog mutatni. Az a későbbi elemzések és főleg a helyi elemzők dolga lesz, hogy megnézzék, hogy milyen összefüggések vannak a szervezettség, az egyház és egyéb oktatás, vagy az együtt élők nemzetisége között, ezt mi előre nem tudhatjuk.

És eljutottunk ide. Alapvetően a MOZAIK2011 kutatás a 2009-ben 87 százalék fölött többséggel elfogadott Nemzeti Ifjúsági Stratégia részeként kerül be, és fókuszban a magyar és a többségi nemzethez tartozó fiatalok lehetőségei áll: identitás, felelősség, munkavállalás, régiós sajátosságok és kitekintés az európai életre, az európai gyakorlatra. Hiszen 2001-ben sem az erdélyiek, sem a felvidékiek nem tudták elképzelni, hogy 2020-ig az országuk akár az Európai Unió tagja legyen, nemhogy mondjuk felvidéken, Szlovákiában eurót vezessenek be, ezek egészen más dolgok.

A kutatásunkban két szakasz van: a kvalitatív szakasz és a kvantitatív szakasz. A kvalitatív szakasz, terveink szerint, 2011 első negyedévében indul el. Vannak, ahol ezzel be is fejeződik a kutatás, hiszen Muravidéken, Csángóföldön, Örvideken, Burgenlandban és Horvátországban nem érdemes kérdőíves kutatást végezni, hiszen a magyar fiatalok száma ezt nem teszi szükségessé, ott megfelelő számú fókuszcsoporthal meg fogjuk tudni mindazokat, amelyekre kíváncsiak vagyunk a fentiekben leírtak mentén. Pontosan úgy, hogy a fókuszcsoporthoz ifjúságpolitikusokat, fiatalokkal foglalkozó tanárokat, szülőket és magukat a fiatalokat is meghívjuk. Tehát három szinten, legalább két-két fókuszcsoporthal írjuk körül a fent vázolt kérdéseket és problémákat. Erre fog majd ráépülni a 2011 őszi tervezett szűrőréteg kérdőíves kutatás. Azok a kérdéskörök, amiket felvesszünk: lehetőségek, szabadidő, média, kultúrafogyasztás, fedik mindazt, amit az előbbieken említettem.

Pirossal vannak szedve azok a területek, ahol csak fókuszcsoporthoz vizsgálat van és Romániában: Belső Erdélyt, Partiumot, Bánátot és Székelyföldet összevonjuk, ennek több módszertani oka van. Például a belső vándorlás, például az, hogy az eltéréseket a kérdőívek mentén már eleve tudjuk követni, és ne a későbbi elemzések során derüljenek ki különböző dolgok.

Az együttműködő partnereink jelenleg így néznek ki, ez folyamatban van. A költségvetési elfogadással egyidejűleg elkezdődnek a konkrét tárgyalások, elkezdődnek a konkrét szerződéskötések. Most ott tartunk, hogy elő van készítve mindez, hogy aláírható legyen, de ugye addig, ameddig a költségvetésben nem áll rendelkezésünkre pénz, nem áll rendelkezésünkre papír, ezt hivatalossá nem tudjuk tenni és ugye jól lehet látni, hogy mindenhol rétegzett kvótás mintavételt fogunk alkalmazni.

A minta elemszámok így néznének ki jelen pillanatban. Itt Belső Erdélynél, Székelyföldnél lehetséges egyfajta csökkenés a kárpátaljaiak számára, de ez még nem végleges, ezen még dolgozunk.

A kérdőív követi az Ifjúság2008-ban meghatározottakat, pontosan azért, hogy minél több kérdés és téma merüljön fel. Az, hogy a) b) c) d) kérdőívek mekkora mintanagyságot fognak lefedni, ez a későbbi egyeztetések, a későbbi mintavétel mentén válik számunkra világossá.

Nagyon szépen köszönöm a figyelmet, ha van kérdés, megpróbálok rá válaszolni.

ELNÖK: Köszönjük szépen ezt az átfogó beszámolót, hiszen nemcsak a 2011-esről, hanem egészen sok ifjúságkutatásról hallottunk.

Mielőtt átadnám a terepet a kérdéseknek, azért még egy-két dolgot szeretnék elmondani. Először is külön köszöntöm - elfelejtettem külön itt már az indulásnál köszönteni - Széll Lőrincz államtitkár helyettes urat, aki az országos hatóság ifjúsági részlegének vezetője a romániai kormányzatban, úgyhogy köszöntöm, köszöntelek és köszönöm, hogy itt vagy.

És a fiataloknak szeretném elmondani, hogy mi már itt kisfiúk vagyunk, de azért itt a három legnagyobb magyar ifjúsági szervezet elnöke is jelenül ebben a szakbizottságban és ezt fontosnak tartom, hogy az ifjúsági szakbizottságban tényleg olyanok dolgoznak és ülnek, akik valóban az ifjúság életéért tettek eddig és tesznek ezután is. Agh Péter úr a Fidelitas elnöke, Stágel Bence a Kereszténydemokrata Néppárt Ifjúsági Szervezetének, az IKSZ-nek az elnöke, illetve Varga László pedig az éppen a Societas-nak hívott szervezett vezetője, nekem mindig fiatal baloldal marad. *(Dr. Varga László: Már nem vagyok az, de változatlanul az ifjúságért dolgozunk.)* Ezt csak úgy még hozzá szerettem volna tenni.

Kérdések, vélemények, válaszok

Kérdezem a tisztelt bizottság tagjait, hogy a beszámolóval kapcsolatosan, a megbeszélte 30-30 kérdést tegyünk fel a Béla számára, hiszen azt hiszem, hogy a legjobb helyen tudjuk feltenni a kérdéseinket az ifjúságkutatással kapcsolatosan.

Stágel Bence képviselő úr!

DR. STÁGEL BENCE (KDNP): Nagyon szépen köszönjük ezt a részletes bemutatót, azt hiszem, hogy az nem is kérdéses, hogy az a munka, amit Bauer Béla vezetésével ez a kutatócsoport végez, most már mondhatjuk egy évtized óta, ez a jövőt illetően is reményt keltő, hogy egy idősávban láthatjuk a fiatalok életmódbeli változásait.

Nekem két rövid kérdésem lenne a felméréssel kapcsolatban. Az egyik az, sokszor látszott, hogy a magyar fiatalok helyzete itt a Kárpát-medencében. Egyrészt ki minősül magyar fiatalnak, itt most nyelvi tényezők alapján határozta meg a kutatócsoport, hogy kiket kérdez meg; itt mindannyiunk számára ismeretes az asszimiláció kérdése, hogyan érdemes ehhez viszonyulnunk, tehát önmagában a felmért csoport megtalálása miként zajlott?

A másik kérdésem pedig az, azt hiszem, hogy itt az ifjúságpolitikában ez mindig egy hangsúlyos kérdés, hogy hogyan tudjuk a fiatalokat közösségekbe terelni, közösségi szinten befolyásolni a mindennapjaikban, értékes szabadidős elfoglaltságokat nyújtani a számukra. Itt a határon túli fiatalok milyen közösségekben mozogtak jellegzetesen. Tehát gondolok itt most ilyen egyházi közösségekre, cserkészcsapatokra, vagy nem tudom, bélyeggyűjtő szakkör; gondolom, hogy itt széles a paletta, mik voltak a jellemző közösségformáló tényezők és közösségi tényezők. Köszönöm szépen.

BAUER BÉLA ifjúságkutató: Hadd, válaszoljak rá. Egyrészt a magyarországi kutatásokban a Magyarországon élő fiatalokat kérdeztük meg, és volt egy identitáskérdés, illetve a cigányság esetében a kérdezőbiztos – az ombudsman úr engedélyével – megtehetette azt, hogy Magyarországon 1967 óta roma az, akit a környezete annak tart. A végén a kérdezőbiztos odaírta, hogy szerinte roma, vagy nem roma.

A Mozaik kutatás során a régióktól függött, hogy kit tekintenek magyar fiatalnak. Alapvetően az volt a kiindulási alap mindegyik régióban, hogy magyar fiatal az, aki magyarul tud válaszolni a kérdéseinkre. Ez azért volt fontos, mert például az akkori Szerbiában nagyon sokan mondták magukat jugoszlávnak; Erdélyben, főleg Belső Erdélyben, Partiumban, a Szórványban is nagyon érdekes volt, hogy akik mondjuk vegyes házasságban születtek, azok közül többen mondták magukat román állampolgárnak, míg a tömb magyarságban élők:

székelyföldinek vagy székelyföldi magyarnak definiálták magukat, miközben magyarul beszélünk.

Segítette a szétválasztást az, hogy volt többségi minta, tehát voltak olyanok, akik bár azt mondták, hogy ők tudnak magyarul válaszolni, végül is az adott ország hivatalos nyelven fejezték be a kérdőívet. Ez nagyon érdekes volt, de nem volt olyan számosság, hogy ez később a kutatásokban jelentkezzen, egy-egy területen olyan 10 és 50 volt az áttérő, főleg a Vajdaságban, Szerbiában volt érdekes; nagyon kevés elemszámot tudunk, mondjuk Belső Erdélyben, Partiumban, azt hiszem 10 környékén volt mindez.

A szervezetek. Ez is a régiótól függött. Kárpátalján, pontosan a vallás sajátossága miatt, az egyház volt a meghatározó szervezet, Erdélyben addigra már kiépültek az ifjúsági szerveződések, tehát az egyház másodhegedűssé lépett, alapvetően az idősebb korosztálynál Erdélyben a szervezőerőt az egyházhoz kapcsolódó szervezetek jelentették.

Felvidéken, ugye a sajátos egyházi kultúra és szerep mentén, nem volt annyira meghatározó az egyházak szervező szerepe, mint a magyar szervezeteké, akár a Csemadoké.

Szerbia külön érdekes módot jelentett. Hiszen a Milosevici rendszerben felnőtt fiatalok számára az ifjúsági házak is hátrányosak voltak, tehát ők alapvetően házibulikban szervezték meg önmagukat, hogy ne tudják őket ellenőrizni. Ezért az ő szervezettségük inkább az informális kapcsolatokra épült, ámbar voltak látható szervezetek, ezek inkább az iskola környékére tevődtek, inkább a nagyobb városokban tudunk rákérdezni, a kisebb településeken, ahol erősebb volt az egyház szembenállása, megmaradása az ortodoxiával szemben, ott odaszerveződött. Talán érzékelhető, hogy regionálisan változtak a dogok.

Ne felejtjük el ugyanakkor, hogy 2000-ben Magyarországon a fiatalok 15 százaléka tartozott valamilyen szervezetbe, 2008-ban már csak 7. Tehát valószínűleg az eltelt 10 év alatt átrendeződtek ezek a dolgok, és köszönöm szépen azt a megjegyzést, hogy igen, folyamatokat fogunk tudni látni, nem a számadatok lesznek a lényegegk, hanem az, hogy hogyan tolódik el, milyen irányba a folyamat és azt gondolom, hogy közösen a helyiekkel, közösen az itthoni kollegákkal, politikusokkal kell majd egyfajta értelmezést nyújtani erre. Hadd tegyem hozzá, hogy 2002-re felépült egy magyar hálózat a határon túl, az Agora iroda, amik megszűntek. Tehát, hogy ezeknek a hiánya vagy emléke mennyire él a mostani fiatalokban, talán ezt is érdemes lesz megkérdezni. De akkor, amikor konkrétan ide jutunk a kérdéseknél vagy kérdőív készítésénél, azt gondolom, hogy mind a helyi, mind pedig a magyarországi elvárásokat mérlegelni kell, hogy mi fér bele a kérdőívbe. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen.

Varga László képviselő úr!

DR. VARGA LÁSZLÓ (MSZP): Köszönöm szépen a szót. Én is gratulálni szeretnék, nyilván az elmúlt 10 év munkája fontos diagnózisokat hozott ebben a tekintetben. Az más kérdés, hogy általában a politikának kell megtalálni a gyógyszert erre a dologra, és ha mindannyian egy kicsit önkritikusak vagyunk magunkkal, akkor azt mondjuk, hogy ebben talán sokkal több közös nevezőt kell majd találunk és együtt menetelnünk, merthogy nyilván lesújtó dolgokat is hallhattunk most. És talán ennek kapcsán is jó volna egy közös irányba mennünk, mert az önmagában, hogy fogy a magyar, az nyilván egy nagyon negatív dolog, csak a megfelelő gyógyszer megtalálása kapcsán kérdeznék rá egy-két dologra, mert talán ez nem mindegy.

Honnan hiányoznak például gyerekek? Ilyen típusú következtetést le tudtak-e vonni akár úgy, hogy mondjuk a szegényebb néprétegekből, középosztály, alsó középosztály, felső középosztály, gazdagabbak köréből, mondjuk, ha egy családpolitikát tervez egy kormány, vagy éppen észrevételez ennek kapcsán valamit az ellenzék, akkor érdemes szerintem erről beszélgetni. Amennyiben én ezt jól látom, érzékelem, jók az információim, akkor egy ilyen

U-alakú görbe fedezhető fel ebben a tekintetben, tehát, hogy a középosztályból hiányoznak elsősorban a gyerekek. Ha ez így van, akkor nyilván nem kérdezhetem öntől, mert ugye ez a diagnózis felállításának a feladata önnél, tehát nem tudja minősíteni azt, hogy az új vezetés, az új kormányzás ebben a tekintetben a középosztálynál fel tudja-e tolni ennek az U-alakú görbének az alját, tehát mindenképpen ebben szerintem vannak feladatai.

A határon túli területeknél kérdezném, hogy itt a fogyás mennyiben, vagy lehet-e következtetni ilyenekre, hogy mennyiben demográfiai kérdés és mennyiben asszimilációs kérdés; és ha igen, akkor milyen irányban vannak ebben elmozdulások, vagy mik lehetnek kitörési pontok, hogy látja diagnózis szinten. Illetve talán még annyit, de igazán nem akarom húzni az időt, hogy az ilyen típusú adatok tekintetében kedvezőbb-e az EU tagállamok helyzete, mint a nem EU tagállamok helyzete a határon túli magyarság szempontjából, különös tekintettel itt az asszimilációra. Tehát hogy jobban meg tudják-e élni az ottaniak - már ha csatlakozott az adott terület az Európai Unióhoz - az EU jogszabályaival, elveivel, értékével azt, hogy ők magyarok és tudnak-e azok maradni hosszú távon. Talán ennyit, és akkor nem húznám tovább az időt. Köszönöm szépen - és még egyszer gratulálok.

BAUER BÉLA ifjúságkutató: Köszönöm szépen. Először is azzal kezdeném, hogy a demográfia. Nevezhetjük ma már Bokros-gyerekeknek azokat, akik '95-'96-tól kezdve születtek, ez annyit jelentett, hogy az alsó két decilisbe - ez gazdaságilag az alsó 20 százalékot jelenti. 1995-'96-ig a gyerekeknek 30-32 százaléka született meg. A 1995-'96-os rendelkezések után ez az arány most ott tart, hogy az összes megszületett gyerek 45-52 százaléka az alsó két decilisbe születik. Az alsó két decilist a szociológia order kasztanak, tehát társadalmon kívüli osztálynak titulálja, ami annyit jelent, hogy az ott élő szülők és az ott élő gyerekek alapvetően az életük nagy részét segélyeken töltik el.

Tudok olyan előrejelzést mutatni, 2050-es demográfiai fát, amin jól lehet látni, hogy összesen születik 55-60 ezer gyerek és valószínűleg ennek az 55-60 ezer gyereknek a 80 százaléka ebből az alsó rétegekből kerül ki, ezek egyébként európai folyamatok. 2050-re nem látunk előre, ezek az előrejelzések, ha az eddigi folyamatok elindulnak.

Az, hogy mennyire fogja a középosztályt megváltoztatni ez a dolog, azt gondolom, hogy a 2008-ban feltett kérdések alapján, amikor azt kérdeztük, hogy miért nem vállalnak gyereket, a középosztályhoz tartozónak nevezhető csoportok egyértelműen gazdasági, anyagi ellehetetlenülésről beszéltek. 2004-ben az derült ki, hogyha valahol volt egy gyerek, akkor ott 20 százalékkal csökkent a családi jövedelem, ha két gyerek volt, akkor az már 30 százalékot jelentett. A 2008 és a 2009-es adatok alapján pedig azt kell mondanunk, hogy ahol egy gyerek volt, ott, ahhoz képest, ahol nem volt gyerek, ott a jövedelem 65 és 70 százalék között volt, tehát 20-30 százalékkal csökkent.

Ezek KSH adatok, illetve a mi méréseink összevetéséből fakadnak. Azt gondolom, hogy azok az indokok, amelyekre a fiatalok hivatkoztak, azok gazdaságiak voltak. Önmagában a gazdasági indokok csak egy elvárt válasznak tulajdoníthatóak, azt gondolom, hogy a társadalmi elvárások, a társadalmi szerepek elvárásai legalább ilyen fontosak, de ezek a szűrőből nem derülnek ki. Amit az előbb mondtam a fókuszcsoporthoz, amikor rákérdeztünk, hogy miért nem vállal gyereket, nem is örülnek neki, mert hát miért jó ez, engem csak büntet a társadalom, ha gyerekem van, sokkal rosszabbul élünk, nézd meg a szomszédunkat, nekik két autójuk van, és egy gyerekük sincs, nekem van három gyerekem és a múlt héten se tudtunk venni kaját, meg a turkálóból kell előteremteni a dolgokat. És itt zárójelben hadd jegyezzem meg, hogy megkérdeztük a fiatalokat, hogy voltak-e olyan helyeken, amelyek a magyar tankönyvekben szerepelnek; és kiderült, hogy ha voltak is, nagyrészt iskolával voltak és csak az elit, tehát a magasán kvalifikált jómódú szülők gyermekei engedhették meg maguknak azt, hogy megmutassák Tihanyt, Ópusztaszeret. És akkor derült ki egy borzasztó érdekes dolog, nagyon kevés elemszámmal: 10 alattinál, hogy a

vidéken tanító, mindkét szülő pedagógus esetében a gyerekek nem tudtak elmenni ezekre a helyekre, merthogy egyszerűen nem volt pénz, ha elmentek, az iskolával mentek el.

Tehát azt gondolom, hogy az anyagi megbecsülés mellett, az anyagi dolog mellett az értékrendeknek a társadalmi elfogadása fontos lesz. Hogy ezt mennyire fogjuk tudni mérni, azt nem tudom, de azt gondolom, mondhatjuk, hogy 2012-ben már egy olyan kutatási sorral rendelkezünk, amivel Közép-Európában egyedülállóak vagyunk és Európában is csak két olyan ország van: Németország, annak is a nyugati része, illetve Anglia, ahol hasonlóan hosszú folyamatokat tudunk mérni, tehát a kérdések egy részére akkor tudok majd válaszolni, nem tudom előre prejudikálni.

A határon túliak esetében, tehát a feltett kérdések egy részében a 2001-es adatokra tudok támaszkodni, hogy ez hogyan változik meg 2011-ben, erre leszünk kíváncsiak. Tehát, hogy az asszimiláció-e, elvándorlás, egy gazdasági elvándorlás. Annyit láttunk, ha egy országban a gazdasági helyzet javul, akkor a nemzeti öntudat ezzel összefüggően csökkent. Tehát a Felvidéken jól lehet látni, hogy a magyar nemzethez való tartozás – a legutóbbi kutatások azt mutatják, nem ifjúság, hanem felnőtt kutatások – és akkor, amikor Magyarországon jobban éltek az emberek, többen érezték magukat a magyarsághoz tartozónak, mint most, ahol a Felvidéken élők, az euró és egyéb körülmények mentén úgy érzik, hogy jobban élnek mint a magyarországiak, de ezek nem vonatkoznak az ifjúságra, ezt majd 2011-ben fogjuk megkérdezni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Nem tudom, hogy van-e a bizottság tagjainak még kérdése, de most egy rendkívülit csinálunk.

Arra kérlek benneteket kedves vendégek, hogy akinek kérdése van, egy kérdéssort most megnyitnánk nektek, ezen gondolkodjatok, nem túl sokat és nem túl sok kérdést, mert folyamatában azért van még további program a parlamentben is, illetve nekünk is. Addig, amíg a kérdések elkészülnek, egy-két mondatot hadd mondjak.

Ami itt elhangzott Bauer Béla gondolataiból is, azt gondolom, hogy a jelenlegi kormány egészen másként gondolkodik: nemzetben és családban, ami kiemelten fontos és pont az, ami itt felmerült probléma, azt gondolom, hogy ezekre elsősorban itt a válasz.

Nemcsak azért, mert az állampolgárságról szóló történet is végre meggyorsul január 1-jétől és végre az összetartozás is fontos és kiemelt, de azt gondolom, hogy az összefogás ügyében is a határon túli magyar fiatalok, illetve a magyarországi fiatalok - és gondolom mindenkinek, nekem mindegy ki honnan, aki a határon túli magyar fiatalokért tesz, azokért én szívesen teszek. Tehát bármiféle megkeresés jött, akkor megyek. Hiszen az elmúlt lassan másfél hónapban is csak járok Székelyudvarhelyen, Sepsiszentgyörgyön, Kézdivásárhelyen, a hétvégén: Besztercén. Ha menni kell, menjünk, tehát most tegyünk, amit tudunk, megteesszük.

És amit még el kell mondanom, talán egy kicsit, hogy az asszimiláció mellett hihetetlen problémának érzem a globalizációt. Tehát amikor kimegyek Erdélybe - és eddig kimentem magyarságot szívni magamba -, kicsit veszélynek látom ezt a rengeteg bevásárlóközpontot, betör oda is már ez a nyugati globalizáció, ami majdnem, azt gondolom részben bújtatott asszimiláció, de veszélyes, ettől függetlenül persze nem tudunk vele mit kezdeni, csak oda kell rá figyelni.

Átadnám a szót, Zsolt parancsolj!

BARÁTH ZSOLT (Jobbik): Köszönöm a szót, elnök úr. Egy olyan rövid kérdésem lenne az előadóhoz, hogy a pillanatnyilag háromfázisú kutatási sor, tehát a 2001-'04 és a '08-as után majdnem hallottunk már érintőlegesen a diagnózisok felállítását után előrejelzést; erre lennék kíváncsi, mondjuk 2020-ig meg lehet-e kockáztatni egy ilyen előrejelzést, hogy akkor mi várható a Kárpát-medencében, természetesen a magyarlakta részekben.

BAUER BÉLA ifjúságkutató: Azt gondolom, hogy viharok várhatók, de egyéb előrejelzéssel nem próbálkoznék, nagyon nehéz. (*Baráth Zsolt: Nem az időjárásra gondoltam.*) Tudom, gondoltam. Csak azt gondolom, hogy hasonló hitelességgel tudok beszélni, mint az időjárásról. 2001-ben nem gondoltuk volna, sem a kérdezők, sem a kérdezettek, hogy 2008-tól Szlovákiában euróval fizetnek. Emlékszem rá, hogy a felvidékiek azt mondták, hogy legkorábban az EU tagjai majd 2020-ban lesznek, ezt nem tudtuk előre jósolni.

Azt gondolom, amit az elnök úr említett, tehát a globalizációs folyamatok felerősödése miatt még nehezebben jósolhatóak ezek a dolgok. És egy dolgot figyelmen kívül hagyunk, ez a virtuális tér, tehát az, hogy milyen változásokat fog eredményezni a virtuális térben való mozgás. Azt gondolom, hogy csak a virtuális tér bennszülöttjei, tehát a mostani tizenévesek tudják látni, az egész világ gyakorlatilag ebben a virtuális térben mozog, ezt még kérdezni is nehéz. Csak arra gondoljunk, hogy eddig meg tudtuk kulturálisan kérdezni azt, hogy hány darab könyv van otthon vagy hány darab CD, most mit kérdezzünk, hogy hány darab YouTube letöltés van, vagy hány megabájtot tárolsz a számítógépeden a verseskötetektől, tehát nem tudunk még kérdezni sem, ezért számomra nehéz erre az előrejelzésre válaszolni. Annyit tudok mondani, hogy bizonyos kutatásokat folyamatosan kell végezni ahhoz, hogy egy, két, három évre előre lehessen látni valamit, a múltból fakadó folyamatokat, hiszen a társadalmi kutatásnak pontosan az a sajátossága, hogy az addig lezajlott folyamatokat tudja mérni, és a jövőképet erre az elmúlt folyamatokból tudja következtetni a fiatalok által adott válaszokból.

Mondok egy példát. 2004-ben még a fiatalok 30 százaléka azt mondta, hogy a jövőre nézve optimista; 2008-ben 80 százalék mondta azt, hogy abszolút nincs jövőképe, ezt 2004-ben nem lehetett látni. Olyan folyamatok indultak el, amelyek közben gyorsultak fel, tehát érdemes ilyen értékrend vagy éppen szervezetvizsgálatokat kétévente, vagy négyévente felvenni, mert akkor talán jobban láthatók ezek a folyamatok, de azt gondolom, hogy felelőtlenség lenne úgy jósolni, hogy ezeket a folyamatokat még megkérdezni se tudjuk egyelőre.

ELNÖK: Két rövid reagálás.
Baráth Zsolt képviselő úr!

BARÁTH ZSOLT (Jobbik): Köszönöm. Elnézést, csak röviden visszakérdeznék, illetve provokálnám még egy kicsit az előadót. Ha előrejelzések nincsenek, vagy nem tesznek, az ombudsman szokott olyat, hogy ajánlásokat; a jelenlegi, illetve a mindenkori kormányok akárhány évre milyen ajánlásokat tudnának tenni, vagy tettek-e ilyet, vagy tesznek-e ilyet?

BAUER BÉLA ifjúságkutató: Az összes ifjúságkutatásnak az a tapasztalata, hogy mindig adunk egy gyorsjelentést vagy személyesen konzultálunk politikusokkal. És az az igazság, hogy mindenki az adott helyzetéből fakadóan ad választ. Tehát, ha épp kormányon van, vagy épp ellenzékekben, máshova helyezi a hangsúlyt.

Nem akarok kibújni a kérdés alól, de azt sem gondolom, hogy a szociológus az jó. Folyamatokat tud leírni és a folyamatokban alternatívákra tudja felhívni a figyelmet. Például azt láttuk már '95., '96-ban, hogy a középosztályt támadja meg a Bokros-csomag, ez látható volt. Látható volt, hogy az iskolák, kisiskolák háttérbe szorítása a szervezetektől való pénzelvonás, a diáksporttól való pénzelvonás a szervezeteket csökkenteni fogja, ez nem 2004-ben, csak 2006-ban volt látható, akkor éppen nem volt ilyen típusú kutatás, de 2004-ben ez nem volt világos, hogy hogyan fog megszűnni. Az látható volt, hogy a Bokros-gyerekek kevésbé lesznek szervezettek, hiszen el sem járnak az iskolába. Az is látható volt, hogy majd valami történik az olvasási készségükkel, azzal, hogy nem fognak tudni elolvasni dolgokat, tehát hogy a funkcionálisan analfabéták száma nő. De azt nem gondoltuk volna, hogy a

kérdőíves, az önkitöltős kérdőívek során az egyetemre, főiskolára járóknak is 22 százaléka visszakerdezett, mert nem értette a kérdést. Tehát gyakorlatilag ezeket a folyamatokat előre így nem lehet látni, hogy pontosan hogyan történt, csak visszamenőlegesen.

ELNÖK: Varga László képviselő úr!

DR. VARGA LÁSZLÓ (MSZP): Köszönöm a szót. Igazán nem akarok politikai vitát elindítani, mert nyilván nem ennek van itt a helye szerintem; de már harmadjára hangzott el egy olyan jelző, aminek kapcsán elmondanám, hogy a '90-es évek közepére több okból került olyan helyzetbe az ország, és akkor azoknak az intézkedéseknek a hatására csak elindult egy gazdasági emelkedés, szerintem ezt nagyjából ma már körülbelül vita nélkül látják szerintem a politikai pártok is. Persze ennek a társadalompolitikai következményei olyanok voltak, amilyenek – nyilván lehetett volna sokféleképpen csinálni ezt -, de olyan volt a helyzet, amilyen.

Egyet szeretnék csak mondani, ezt is mindenféle politikai felhang nélkül, vagyis igyekszem ezt inkább politikai felhang nélkül mondani. Ha jól értem, akkor a két alsó decilisben növekvő gyermeklétszám nem feltétlenül csak gazdaságpolitikai intézkedések hatására, tehát ez egy szociológiai kérdés, hogy ott valószínűleg akkor is több gyereket vállalnak, ha bármi van, merthogy ott nem a bevételek kérdése az, hogy miért van több gyerek. Akkor valószínűleg az is lehet egy érdekes politikai vitánk majd a következő években – ezt csak így előrevetíteném, és akkor azt mondom, hogy majd ezen gondolkodjunk még az albizottság keretei között is -, hogy egyébként jelenleg, mondjuk úgy, gazdagabb, felső középosztálybeli gyerekvállalást erősítve, azt próbáljuk feljebb tolva szélesíteni azokat a rétegeket, vagy egyébként megpróbáljuk ezt a hatalmas társadalmi erőforrást, ami itt az alsó decilisekben van, érdemben emelni a középosztályba. Tehát valószínűleg, majd hogyha itt lecsitulnak a politikai vitáink, aktuálpolitikailag is kilábal érdemben a válságból Kelet-Közép-Európa, akkor ez lehet egy nagy dichotómia szerintem a pártok között, hogy melyiket csináljuk. Szerintem alulról kéne felhúzni az embereket, nyilván ebben lehet eltérő álláspontunk, de ha ezekre konkrét adatok vannak, akkor nyilván gondolom ezeken itt elérhető, amit mutatnak ezek a dolgok.

BAUER BÉLA ifjúságkutató: Igen, minden adat, minden kutatás fent van.

BAUER BÉLA ifjúságkutató: Nagyon rendben van. Köszönöm szépen, ennyi.

ELNÖK: Köszönöm szépen.

BAUER BÉLA ifjúságkutató: Egy gondolat erejéig had reagáljak. Tehát igazából azt lehet látni, hogy a Bokros-csomag gyermekei vagy következményei miatt egyrészt egy értékrendi állapot állt be, tehát az, hogy nem merünk szülni, mert probléma lesz a középosztálynál, és gyakorlatilag az európai folyamatokhoz képest ez a folyamat 10 százalékkal emelte az alsó decilisekben született gyermekeket, 15-el maximum az európai átlaghoz képest. De azt is látni kell, hogy Európa számos országában szintén van probléma. Németországban azt lehet látni, hogy ma már az összes megszületett gyermek 30 százaléka muszlim családban születik, tehát ott ez a probléma.

A lényeg az, amire a képviselő úr is felhívta a figyelmet, hogy ezek folyamatok, amelyekre természetesen egy társadalomnak kell választ adni, a szociológus csak fel tudja hívni a figyelmet erre, persze a saját maga értékrendje és gondolkodása mentén bizonyos hangsúlyok talán erőteljesebben jelennek meg. Az igazi gond a kulturális és a társadalmi, gazdasági olló szétnyílása, egyre nagyobb a távolság. Csak egy adatot hadd mondjak. 2000-

ben még a 8 osztályt végzett apák gyermekeinek 3-5 százaléka tudott bekerülni az egyetemre és a felsőoktatásba 8; 2008-ban nulla százalék tudott bekerülni egyetemre és két és fél százalék főiskolára, tehát óriási a nyílás 8 év alatt - tehát 2000-ben azt hittük, hogy csökkenni fog, még jobban szétnyílt.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Annyit szeretnék mondani, egy biztos, 11 óra 30-kor kell befejezni ahhoz az ülést, hogy 11 óra 45-kor be tudjanak a fiatalok lépni a parlamentbe. Ezért majd most már a gyors kérdések és gyors válaszok következő 20 perce következnek.

Én csak egyetlen dologban szeretnék reagálni képviselőtársamra. Fogunk még politizálni, de ennek a bizottságnak egyetlen dolga van, szakmázni, itt csak a fiatalokról szeretnék beszélni, még ha néha csörtézünk is, de itt mellékes a politikai szál, de ezt már megbeszéltük sokszor.

Ágh Péter képviselő úr!

ÁGH PÉTER (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. Nekem egy javaslatom lenne az elnök úr felé; mégpedig az, hogy az albizottság tagjainak juttassa el az Ifjúság 2008-as című kutatás gyorsjelentését annak érdekében, hogy láthassuk, hogy felesleges itt a Bokros-csomaggal és 15 évvel ezelőtti dolgokról beszélni, ugyanis ebből a gyorsjelentésből teljesen világossá válhat számunkra az, hogy az elmúlt évek milyen hatással voltak a fiatalok helyzetére. Sokszor idéztünk már különböző alkalmakkor ebből a kutatásból, azt gondolom, hogy minden párt képviselőjének nagyon tanulságos lehet ez, látni azt, hogy még a világgazdasági válság előtt milyen negatív tendenciákról számoltak be a fiatalok. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. És akkor jönnek a gyors kérdések, gyors válaszok. Arra kérlek benneteket - helyettes államtitkár úr is jelezte, hogy szólni szeretne -, hogy akinek kérdése van, fáradjon az asztalhoz, nyomja meg ezt a gombot a jegyzőkönyvvezetés ügyében, mondja be a nevét és a kérdését és összegyűjtenénk egy kérdéscsokrot. Tehát egy nagy kérdéssor van és akkor utána Bélát arra kérem, hogy jegyzeteljen, hogy tudjon válaszolni a kérdésekre.

Államtitkár úr, parancsoljon!

További kérdések, válaszok

SZÉLL LŐRINC helyettes államtitkár (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Elsősorban meg szeretném köszönni önöknek a meghívást - és hogy gyors is legyenek. Azt szeretném megkérdezni a kutatócsoporttól, hogy figyelembe véve a 2000., 2001., 2004., 2008-as kutatásokat, mennyire volt ez figyelembe véve akkor, amikor az Országgyűlés elfogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiát; mennyiben láthatók a mostani ifjúsági kormányprogramban ezek a problémák és a megoldások; és még azt szeretném kérdezni, hogy mennyire volt a mobilitás cselekvési terv alapozva ezekre a kutatásokra.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Akinek még van kérdése, akkor most van arra lehetősége, hogy feltegye – elsősorban természetesen az ifjúságkutatással kapcsolatosan. Maga a kormány ifjúsági programja kidolgozás alatt van, tehát elsősorban a napirendhez térjünk vissza.

GRÜMAN RÓBERT (Háromszéki ifjúsági Tanács): Igen. Nekem a következő kérdésem lenne, hogy a 2011-es kutatásban valamilyen szinten – most Erdélyről beszéltek – az ifjúsági szervezetek partnerként részt vehetnek-e akár népszerűsítésben, akár mint kérdezőbiztosok.

A másik dolog. Nem tudom pontosan, hogy tartalmazza-e a kérdőív az ifjúsági szervezetekhez való kötődés, vagy az ifjúság szervezeti kultúra, javasolnák, hogy ez egy külön blokk legyen, ezt nagyon fontosnak találjuk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van-e még kérdés?
Magyari Levente!

MAGYARI LEVENTE (Gyergyó Területi Ifjúsági Tanács): Azt szeretném megkérdezni, hogy a fiataloktól megkérdezték-e azt, hogy milyen kulturális mintákat követnek. Tehát honnan veszik ők a példaképeiket, mert szerintem használható kulturális termékekre van szükség, ha figyelembe vesszük azt is, hogy virtuális térben játszódik az életük, filmeket, rajzfilmeket néznek, és a hírességek életén keresztül is választják azt, hogy ők mit szeretnének tenni felnőtt korukban. Nekem ez a javaslatom, hogy ezt kellene megvizsgálni, hogy ők honnan veszik a használható értékrendjüket. Köszönöm. (*Morvainé Bajai Zsuzsanna jelentkezik.*)

ELNÖK: Köszönöm. Egy pillanatra tessék még várni, mert elsősorban most a fiataloké ez a napirendi pont – már nem a kortól függő, hanem az erdélyi fiataloké. (*Morvainé Bajai Zsuzsanna közbeszólása: a Nagycsaládosok Országos Egyesületétől vagyok.*) Tökéletes, csak ők a meghívottak.

Parancsoljon!

APJOK NORBERT (Nagybányai Területi Ifjúsági Egyeztető Tanács): Tiszteletem. Apjok Norbert vagyok Nagybányáról. Én egyrészt örülök, mert, ahogy haza tudok menni, megkeresem, hogy készültek-e nálunk is az országban hasonló felmérések.

Azt szeretném megkérdezni, láttam, hogy szabadidőtöltésre, illetve kapcsolódási tendenciákra volt rákérdezve a kérdőívekben. Mennyire használják ezt fel az ifjúsági szervezetek, amikor a programjaikat előállítják, amikor elkészítik az egy-két éves stratégiájukat, tehát mennyire veszik figyelembe a kutatásokat, illetve annak az eredményeit. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem akkor a fiatalok közül, van-e még kérdés, mert most van a lehetőség, a jövő héten már nem jöttök vissza valószínűleg ezeket a kérdéseket feltenni. (*Nincs jelzés.*) Amennyiben nincs, ugyan nem szoktunk vitát nyitni vendégekkel, de ha már tetszett jelentkezni az előbb, tessék parancsolni, és kérem a nevét bemondani.

MORVAINÉ BAJAI ZSUZSANNA (Nagycsaládosok Országos Egyesülete): A Nagycsaládosok Országos Egyesületének képviselőjeként: Morvainé Bajai Zsuzsanna vagyok. Mi is az ifjúság ügyeiben vagyunk érdekeltek és ezzel kapcsolatos a kérdésem is.

Van-e, vagy lehetséges-e olyan adatot szerezni, hogy hány gyermeket terveznek, illetve milyen családképük van, tehát házasság vagy egyéb formák. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van-e még kérdés? (*Nincs jelzés.*) Amennyiben nincs, akkor a kérdések óráját lezártuk és jön a válaszok több órája.

Parancsolj, Béla!

BAUER BÉLA ifjúságkutató: Kezdeném államtitkár úr kérdésével. A Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2009-es elfogadásában az adatok egyértelműen az ifjúságkutatásokra épültek és ebből alakulnak ki az úgynevezett indikátorok. Az indikátorok arra szolgálnak, hogy mérhetővé tegyék azokat a folyamatokat, illetve kormányzati döntéseket, amelyek a

NIS-ben megjelent legfontosabb pontok mentén jelennek meg. Ezek ugye a cselekvési tervben folyamatosan változnak annak függvényében, hogy a kormányzat milyen hangsúlyokat szerepeltet.

A mobilitás cselekvési tervére nem tudok válaszolni, hiszen nincs itt a képviselő, de az együttműködésünk mentén azt tudom mondani, hogy mindig alapvető szempont volt ezeknek az adatoknak a figyelembevétele, és a regionális irodák külön ezekre az adatokra támaszkodva elkészítették a maguk jelentését, és ennek mentén határozták meg a működésüket, tehát felhasználták.

Hadd kapcsolódjak az ifjúsági szervezetekhez. Először is hol töltik a fiatalok a szabadidejüket? - 85 százalékban a magyar fiatalok otthon. Gyakorlatilag azok a fiatalok, akik egyáltalán megengedhetik maguknak, hogy közösségben legyenek, ez nem éri el a 6-8-10 százalékot, ez településtípustól függ. Ma egy budapesti fiatal, mondjuk kocsmába is 28 naponként jut el, egy községben élő pedig 70 naponként tud eljutni, nincs pénze. Színházba 150-160 naponként jut el egy fiatal, Operába 371 naponként, tehát több mint egy év, és ez az átlag. Tehát hogy ezt mennyire lehet figyelembe venni? Szembe kell azzal nézni, hogy ma már a fest tu fest jellegű kapcsolatok háttérbe szorultak. Bocsánat, hogy ezt mondom, de lassan könnyebb megszervezni virtuálisan egy cserkészcsapatot, mint összehozni egy 6 fős bulit egy cserkészszövetségbe, merthogy mindenki ott ül a Facebook vagy az iWiW előtt és jól el van egymással.

Az, hogy milyen mintákat követnek a fiatalok. Igen, ez egy óriási probléma. Én mindig örülök annak, ha ez a kérdés felvetődik, és mindig megkérdem, hogy mit kérdeznek. Ha azt kérdezem, hogy mire vagy a legbüszkébb, ahogyan megkérdeztük – a fiatalok nagy része a nagypapa bajszára, a komócsi kutyára és a süti nevű macskára a legbüszkébb, még 1980-ban is ez egy eredmény; a magyarországi fiatalok mondjuk arra voltak a legbüszkébbek, hogy volt 6:3, meg volt Papp Laci, a franciák meg arra, hogy franciák.

Tehát ezek a kérdések átalakulnak és az, hogy mi az, hogy mintakövetés, ez ma már nagyon nehéz. Hiszen az a korosztály, akinek a mintáját kéne követni, nincs jelen abban a virtuális térben, ahol a fiatalok otthon érzik magukat, tehát ha ebben segítséget kapunk, hogy ezt meg tudjuk úgy fogalmazni, hogy válaszolni is lehessen rá, azt én nagyon nagy örömmel veszem; és akkor itt térnék ki arra, hogy milyen, hogyan tudnak beszállni az ifjúsági szervezetek. A Magyar Ifjúsági Konferencián erről szó volt és az a közös megegyezés, hogy a Magyar Ifjúsági Konferenciához tartozó ifjúsági szervezetek segítik egyrészt népszerűsíteni, másrészt pedig elfogadtatni a helyi fiatalokkal ezt a kutatást, és később a kutatás eredményei utáni konferencia megszervezésében is segítséget nyújtanak. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Azt gondolom, hogy van-e valakiben beleszorult kérdés.

BAUER BÉLA ifjúságkutató: Egy pillanat, a hány gyermek. Természetesen az Ifjúság 2004, 2008-as adataiból ezeket tudjuk, részben a gyorsjelentésben szerepelnek ezek az adatok, részben a fókuszcsoporthoz is már említettem az előzőekben, hogy az értékrendeknél megjelentek. Sajnos eddig nem volt módunkban azoknak a tanulmányoknak az elkészítésére, illetve megjelentetésére, amelyek részletesen erről szólnak, de kormányzati háttéranyagként már egy évvel ezelőtt is rendelkezésre állt.

ELNÖK: Köszönöm szépen a válaszokat Bauer Béla úrnak. Közben kérdeztem, hogy van-e valakiben beleszorult kérdés, nem szeretnék elvarratlanul szálakat hagyni, mert különben folytatnunk kell a jövő héten.

Parancsolj!

GÁL BARNA (Regiovest Szent László Egyesület): Jó napot kívánok. Gál Barna vagyok, és azt szeretném megkérdezni, hogy mennyire próbálkoztak finom módszerekkel kutatni ezeket a témákat.

Konkréten az érdekelne, hogy például mentális térképezéssel miért nem foglalkoznak ezekben a témakörökben, mert számomra nagyon érdekes lenne például, hogy hogyan látják a kisebbségben élő magyarok magukat a Kárpát-medencében viszonyítva más népekhez; és nagyon érdekelne az, hogy milyen Magyarország képpel rendelkeznek? Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van-e még kérdés? *(Nincs jelzés.)* Amennyiben nincs, akkor most már bele is szorult egyelőre.

Parancsolj, Béla!

BAUER BÉLA ifjúságkutató: Egyrészt örülök a kérdésnek, másrészt pedig ez egy szociológiai kutatás és nem szociálpszichológia és pszichológia. Sajnos ezek a dolgok, amelyeket felvetett, részben szociálpszichológia, tehát kisebb elemszámra, ugyanakkor megkérdeztük ezeket a dolgokat az identitás címszó alatt.

És a mentális térkép egy szociológiai kutatásból nehezen hozható elő, tehát egyelőre nincsenek olyan módszereink; a kvalitatív kutatásnak a fókuszcsoportja sem alkalma arra, hogy mentális térképet hozzunk létre. Ezek kutatási módszertani problémák - ha látunk erre megoldást, akkor megpróbáljuk megoldani, de alapvetően ez felvételi probléma.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Köszönöm szépen a válaszokat. Köszönjük, hogy belemerülhettünk egy kicsit a szakma bugyraiba, egy kicsit a történelem részébe is és egy kicsit a jövőbe is, hiszen azt gondolom, számomra mindig fontos, hogy amikor a fiatalokról beszélünk, akkor a jövőről beszélünk mintegy településen, mintegy országban és mintegy nemzet számára is a fiatalok a jövőök.

És külön köszönöm, hogy itt vagytok ti is vendégeink Erdélyből, akik valóban a magyar ifjúság jövőjéért dolgoztok ott, mi meg itt, ezeket a hidakat kell továbbépíteni és erősíteni. Ezért is talán fontosnak tartom - de ezt majd pontosan körbejárjuk, mielőtt nagyot mondok -, hogy egy kihelyezett ifjúsági albizottsági ülést tartanánk kint nálatok egészen valahol a szíve lelkében: Erdélynek vagy Székelyföldnek.

Pontosítjuk majd ennek a lehetőségeit, költségeit is egyébként, hiszen azt gondolom, hogy a bizottság tagjai, ha idejük engedi, akkor bizonyára szívesen részt vesznek ebben. Valamikor, ha más nem januárban, úgy sincs parlament, egy kicsit jobban ráérünk, de ezt pontosítani fogjuk. Lehet, hogy kint szeretnék veletek ezt folytatni, talán nemcsak ifjúságkutatással, hanem valóban a szervezeti munkáról, valóban a konkrét dolgokról, hiszen ahogy mondom, lassan kéthetente kint vagyok én is, és jobban belelátok a tevékenységbe, illetve a munkátokba, talán a bizottság is szívesen ismerkedik ezzel.

Köszönöm a jelenléteket, köszönöm államtitkár úrnak is, hogy itt van velünk. Köszönöm Bauer Béla ifjúságkutatónak, hogy megosztotta velünk az eddigi tapasztalatokat és a jövőbeni teendőket. Ezzel a napirendi pontot lezárnam, ha nincs kérdése a képviselő hölgynek és uraknak. *(Nincs jelzés.)* Nincs. Köszönöm szépen.

Egyebek

A második napirendi pont az a sokkal hosszabb, az egyebek napirendi pont. Kérdezem a bizottság tagjait, hogy van-e kérdés, észrevétel. *(Nincs jelzés.)*

Amennyiben nincs, akkor a mai ülést bezárom. A képviselő bizottsági hölgyet és urakat, a bizottság tagjait a Nemzeti Erőforrás Minisztériumban várjuk szeretettel, szerintem gyalog átsétálunk, mely egy tízperces út, sokkal bonyolultabb parkolót keresni; és az erdélyi fiatalokat pedig 11 óra 45 perckor a parlamenti látogatásra várjuk szeretettel. Köszönjük szépen.

(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 20 perc)

Kapus Krisztián
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Turkovics Istvánné